

מבשר טוב

סעודה ג'

פרשת כי תבוא

תשע"ט

"יסוד היסודות ושורש השורשים

הוא הרצון לעבודת השי"ת"

א

בפסוק: "והיה כי תבוא אל הארץ אשר ד' אלקיך נותן לך נחלה וירשתה וישבת בה".

יש לבאר מדוע כתוב הלשון "והיה כי תבוא" שהרי היה סגי לכתוב "כי תבוא" ומהו הלשון והיה.

ואאמו"ר זי"ע בסה"ק חלקת יהושע כתב וזל"ק: "והיה כי תבוא אל הארץ, והיה לשון שמחה הארץ מרמז על רצון, באם יש עכ"פ לאיש ישראל רצון לעבדו ג"כ גורם שמחה למעלה" עכ"ל.

העולה מדברי קדשו ש"והיה" שכידוע והיה הוא לשון שמחה, באם תבואו אל הארץ שמרמז על הרצון שהרי איתא במדרש רבה [בראשית ה ח]: "למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה", וזהו כוונת הכתוב שבאם תבוא אל הרצון זה יגרום לשמחה גדולה בשמים, ואמנם יש לבאר היטב דברי קדשו מדוע אכן על ידי הרצון גורמים לשמחה גדולה להשי"ת ומהו יסוד כחו של הרצון.

ב

ונראה ביאור הדברים דהנה יסוד היסודות ושורש השרשים בעבודת השם יתברך הוא ענין הרצון, ועיקר תפקידו של האדם בעולם הכל הוא ברצון שצריך שיהא לו רצון אמיתי לעבוד את בוראו באמת וזהו כל יסוד התורה והמצוות כמו שיתבאר.

שהרי באמת כל מעשה האדם אינו לגמרי בבחירתו והכל הוא ביד השי"ת, וכל מה שהאדם יכול לבחור בו הוא דוקא הרצון וכמו שכתב בספר חובת הלבבות [שער הבטחון ח"ד השער הרביעי] וזל"ק: "הבורא יתברך הניח ברשותנו בחירת עבודתו והמרותו, כמ"ש ובחרת בחיים ולא הניח ברשותנו השלמת המעשה בעבודה ועבירה, אלא בסבות שהם חוץ לנו מזדמנות בקצת העתים ונמנעות בקצתם" עכ"ל.

ונמצא דעיקר עבודת השי"ת הוא דוקא כאשר ירצה האיש הישראלי באמת לעבדו יתברך עבודה שלימה זהו מה שדורש השי"ת מעמנו, ואולם כאשר באמת ירצה האדם לעבדו בלבב שלם יזכה לזה שאין דבר העומד בפני הרצון וכמבואר מדברי הגה"ק הרמ"ע מפאנו זי"ע שכתב בסה"ק עשרה מאמרות דכל דבר כאשר יחפוץ בו האדם באמת יגיע אליו בלא ספק, הרי מדבריו הקדושים שהכל תלוי ברצונו של האדם ולפיכך עיקר יסוד היסודות של עבודת השי"ת הוא שיהא האדם רוצה בלב שלם לעבדו יתברך.

א

ועובדא ידענא ששמעתיו מנכדו של הגה"ק הרב מראחוב זצוק"ל בעל ליקוטי מהרי"ח שהיה בצעירותו מסתופף בצלו של הגה"ק הייטב לב זצוקללה"ה והפציר בו שיספר עובדות מזקיננו הגה"ק בעל הישמח משה זצוקללה"ה זיעוכ"י, וסיפר לו הגה"ק שפעם אחת ישב זקיננו בעל הישמח משה זי"ע ולמד בספר עשרה מאמרות של הרמ"ע מפאנו זי"ע וראה כתוב אלו הדברים אשר האדם ברצונו יוכל להגיע לכל דבר אשר יחפוץ אליו, ותמה מאד על הדברים וחשב בעצמו: הנה אני חפץ ומשתוקק לזכות לטבול בנהר האש נהר דינור בגן עדן אשר מלאכי עליון טובלים ומתחדשים בו וכי על ידי רצוני בלבד אוכל לזכות לכך, אמנם מיד תוך כדי דיבור תפס עצמו איך אפשר ח"ו להרהר אחר דבריו הקדושים של בעל עשרה מאמרות, ותוך כדי מחשבתו נרדם, והנה בחלומו ראה כיצד נוטלים את נשמתו ונושאים אותה בגן עדן, והרגיש שטבלוהו בנהר הקדוש נהר דינור, וכאשר הקיץ משנתו ראה יריעה בסמוך לו ונכתב עליה בזה הלשון: "יעירוך, יטבילוך, ולא יזיקוך" והגה"ק הייטב לב סיפר שזכה בעצמו לראות זאת היריעה ע"כ, וממעשה נורא זה למדנו אשר אף יוכל האדם להגיע למדרגות רמות ועצומות, הכל על ידי כח הרצון.

והיינו כמו שנתבאר אשר באמת האדם אינו ביכלתו לעשות מאומה ואם תצדק מה תתן לו וכל מה שהאדם עושה אינו כי אם ביד השי"ת אשר הוא לבדו עשה ועושה ויעשה ויעשה לכל המעשים, וכדאיתא בגמרא חולין [ז:]: "שאיין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שמכריזין עליו מלמעלה", משום שבעשיה אין האדם עושה כלום ואף נשימתו של האדם בידי השי"ת הוא וכדאיתא במדרשה רבה [דברים ב] "אמר ר' מאיר, על כל נשימה ונשימה שאדם מעלה, חייב לקלס את יוצרו. מנין, שנאמר [תהלים קנ] כל הנשמה תהלל י"ה".

ועל פי זה מפרשים בסה"ק הפסוק כי לך ד' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, אשר לכאורה קשה מה החסד אם משלמים לאדם כפי פעלו ומעשהו, אך כאמור הרי אינו מעשהו כלל שכל מעשהו ויכולתו לעשותו גם היה רק על ידי שהקב"ה נתן לו האפשרות והכחות לעשות המצוה וכדו', ובכל זאת הקב"ה מחשב כאילו הוא עשה זאת בעצמו וזה חסד מה שמשלם לאיש כמו שבאמת עשהו.

ומעתה מאחר דכל המעשים אשר יעשה האדם אינם כי אם מהבורא יתברך א"כ מה נשאר ביד האדם לעשות, אין זאת כי אם הרצון אשר הוא לבדו בידי האדם לגמרי והוא אשר השאיר הבורא ביד בחירת האדם שיהא בוחר בטוב ורוצה בבחינת הטוב בכל ליבו באמת וזהו העיקר הגדול בעבודת הבורא יתברך שזהו עיקר תפקידו של האדם בעולם.

ובסה"ק עטרה לראש צדיק הביא מאמר בשם אא"ז הרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא זצוקללה"ה זי"ע שהביא בשם זקיננו היהודי הקדוש זי"ע ועכ"י [קלד] וזל"ק: "דאפילו מי שאין לו רק רצון שיהיה לו רצון שיהיה לו רצון עד עשרים פעמים רצון גם כן נקרא בשם עובד השם יתברך" עכ"ל"ק.

והיינו דאף אם האדם עדיין לא יזכה להיות רוצה באמת אלא שהוא רוצה להיות לו רצון ועדיין רצון זה ג"כ עדיין אינו בשלימות אלא שהוא רוצה שיהא לו רצון להיות לו רצון וכן עד עשרים פעמים עדיין נחשב הוא לעובד השי"ת.

ומזה רואים גודל כח וחשיבות הרצון לקיים את דבר ה' וביאור הדבר הוא משום שכמו שנתבאר יסוד היסודות בעבודת השי"ת הוא שיהא להאדם הרצון אמיתי לעבדו יתברך ולעשות רצונו, ומשום כך כאשר האדם משתדל שיהא לו רצון על כל פנים אפילו התחלה של הרצון הרי זה כבר נכלל בכלל עבודת השי"ת, שעיקרה ויסודה ושורשה של עבודת השם היא לעבדו יתברך ברצון ובלבב שלם.

ג

ויסוד הדברים נראה לבאר דהנה ידוע מה דאיתא בספרים הקדושים דתכלית כל בריאת העולם הוא מחמת השי"ת שהוא תכלית הטוב והרי מדרך הטוב להיטיב, ועל כן ברא השי"ת כל הברואים כדי שיוכל להיטיב עמם, ואולם מחמת שהנהנה בחינם הרי זה בחינת נהמא דכסופא דבהית לאסתכולי באפיה וכמבואר בזוהר הקדוש על כן נברא האדם בעל בחירה כדי שבדין יהא מקבל שכרו וזהו הטוב המושלם להאדם, וגם שרק על ידי שיש לו לכל הפחות הרצון יכול השי"ת להשפיע לו ברוחניות ובגשמיות שהוא עיקר רצון השי"ת והנחת רוח שיש לו שיוכל להיטיב.

ואולם יש לתמוה טובא שהרי מצינו במדרש רבה [ויקרא כז]: "ר' תנחומא פתח מי הקדימני ואשלם תחת כל השמים לי הוא. אמר ר' ירמיה ב"ר אלעזר: עתידה בת קול להיות מפוצצת בראש ההרים. ואומר כל מי שפעל עם אל יבוא ויטול שכרו, הדא הוא דכתיב: כעת יאמר ליעקב ולישראל וגו', רוח הקודש אומרת מי הקדימני

ואשלם מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה, מי מלל לשמי עד שלא נתתי לו בן זכר. מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג. מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית. מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי לו מקום וכו" ע"כ.

והרי מבואר מדברי המדרש שכל מעשה האדם אשר יעשה אינו ממנו עצמו כלום שהרי הכל קיבל מאת השי"ת שהרי הכל שלך ומידך נתנו לך ומעתה הרי אין מעשה האדם נחשב שעשה כלום שהרי אמר הקב"ה איני חייב לבריותי כלום, ומעתה הרי חוזר להיות כל השכר שמקבל האדם מאת השי"ת נהמא דכסופא שהרי אף מה שעשה לא נחשב למעשהו כלל כי אם מאת השם היתה זאת.

ואמנם ביאור הדברים הוא כמו שנתבאר דבאמת עיקר ויסוד שורש עבודת האדם הוא שיהא עובד על הרצון שיחזק ליבו ורצונו בכל לבבו לעבוד את בוראו ובכל מצוה ומצוה יקיים ברעותא דליבא וברצון בוער ברשפי אש להשי"ת וזהו כל עיקר עבודת האדם שזהו ביד האדם לבדו וכמו שנתבאר בדברי חובת הלבבות אשר הרצון והבחירה בטוב זהו מה שהשאיר השי"ת ביד האדם ובזה יבחן האדם ועל זה דוקא יקבל את שכרו בדין מחמת רצונו הטוב, ונמצא דכל עיקר עבודת השי"ת היא עבודת הרצון שיהא רצונו שלם לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו.

ד

ועד כדי כך גדול כח הרצון נראה להוכיח מהגמרא מכות [י:]: "אמר רב הונא א"ר אלעזר מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו" ע"כ, והנה מצינו עוד לשונות בגמרא שהקב"ה מסייע את האדם אך לא עד כדי כך לשון של "מוליכין אותו" וכדמצינו בגמרא סוכה [נב:]: "אמר רבי שמעון בן לקיש יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקדוש ברוך הוא שעוזר לו אינו יכול לו שנאמר ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו" ע"כ, וכמו כן מצינו שאמרו בגמרא מנחות [כט:]: "דאמר ריש לקיש מאי דכתיב אם ללצים הוא יליף ולענוים יתן חן בא לטהר מסייעין אותו בא לטמא פותחין לו" ע"כ.

ומעתה נראה דמה שאמרו במכות בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו הרי הוא יותר מהסיוע שנאמר בשאר מקומות שהקב"ה מסייע ומסייעין אותו, והיינו משום שכאשר יש להאדם רצון אמיתי וזהו בחינה של בדרך שאדם רוצה היינו שיש לו הרצון בשלימות אזי זוכה לבחינה של מוליכין אותו היינו שלא רק מקבל סיוע משמיא אלא מוליכין אותו ממש, וכמו שנתבאר שעיקר יסוד עבודת השי"ת הוא הרצון וכאשר האדם מברר את רצונו לעבדו יתברך עבודה תמה הרי הוא זוכה שמוליכין אותו, וכדברי הרמ"ע מפאנו שהובא לעיל דכאשר ירצה האדם הדבר באמת אזי בודאי יגיע אליו ולא ימנע ממנו, והיינו משום שכאשר האדם רוצה באמת אזי משמים מוליכין אותו וזוכה להגיע לדרגות נשגבות בעבודתו יתברך והכל בזכות הרצון הטוב הבוער בקרבו.

וביותר אפשר לזכות על ידי הרצון הטוב שכאשר ירצה האדם באמת אזי יוליכו אותו מן השמים בדרך האמיתית, ובספה"ק תפארת היהודי [אות ו] מאא"ז היהודי הקדוש זי"ע איתא וזל"ק: כשיבוא משח צדקנו אז ילכו לקראתו כל הצדיקים ומנהיגי ישראל עם אנשים החסידים אשר שאבו מימיהם ויהיה ביניהם מנהיגים כאלה אשר משיח צדקנו יאמר להם "גש הלאה עם החסידים שלך" ואז יקרבו החסידים ויבכו מאד ויאמרו משיח צדקנו מה חטאנו ואשמנו הלא היה לנו אמונה כי הוא צדיק אמת ומה תלונתך עלינו ומשיח צדקנו ישיב להם: "כל ימיו של איש מהצורך לבקש מהבורא יתברך שמו כי יזכה להתקש בצדיק אמת והבורא יתברך שמו לא ימנע טוב מההולכים בתמים ואם היה רצונכם באמת להתקש בצדיק אמת היה מאיר לכם האמת ובודאי לא היה רצונכם האמת להאמת" עכ"ל"ק

וכמו כן איתא מהבעל שם טוב הק' זי"ע ובשם היהודי הקדוש זי"ע על הגמרא בשבת שוחט משום מאי חייב משום צובע ופירש דקאי אשוחט דעלמא דהיינו היצר הרע משום מאי חייב שהרי זהו תפקידו להסית בני אדם ועל זה תי' הגמרא משום צובע שהוא הופך עבירה למצוה ומצוה לעבירה.

ויש להבין כיצד יכולים לינצל מיצר נורא זה שהוא צובע ומוליך את האדם בדרך של שקר ואמנם העצה לזה הוא כאשר יש לו להאדם רצון אמיתי לעבדו יתברך באמת אזי כמו שנתבאר בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו וכאשר יש לו רצון אמיתי לעבדו יתברך באמת, אזי הוא זוכה לסייעתא דשמיא שמוליכין אותו בדרך האמת וממילא לא יפול בשום דבר מאחר שהשי"ת בעצמו יוליכו בדרך האמת על ידי שיהא רצונו אמיתי.

ונמצא להמבואר דיסוד היסודות של עבודת השי"ת הוא הרצון שיהא האדם עובד על רצונו שיהא כולו לעבודת השי"ת, ובפרט בימים אלו של ימי הרחמים והסליחות וקבלת עול מלכותו יתברך אזי עיקר העבודה הוא שיהא האדם בוחר ברצון טוב שיהא רצונו לעבדת השי"ת.

וכדברינו ממש מבואר בסה"ק שפת אמת [ליקוטים מכתב לחודש אלול] וזל"ק: "חודש אלול אין מן היושר לישן בשינת ותרדימות העולם הזה, כי המה זמן תשובה ובלי ספק בזמנים כאלו יש התעוררת מן השמים אל האדם גם כן אולם צריכים לפתוח פתח [ועצה] על כל פנים שהרצון שבאדם יהי רק בדבר הזה, וכמאמר חז"ל פתחו לי כחודו של מחט כו"

"דע אהובי כי אין שום דבר אף ההרהור טוב ורע בלי רצון הבורא ברוך הוא וברוך שמו גם מה שנופל לפעמים הרהורי תשובה ומחשבה טובה לאדם מתת אלקים הוא, ואין אדם עושה שום דבר טוב ורע מעצמו כלל, ויש לי ראי' ממה שאמרו חכמינו ז"ל ולא מקח שוחד שהכל שלו ופירש הרמב"ם בפירושו המשניות כי האיך שייך שחדות ממון בהשי"ת. ופירש שאין השי"ת לוקח מצוה תחת עבירה עיין שם והנה אין מובן לדבריו מה שהכל שלו דקאמר התנא הרי המצוה עושה האדם אלא וודאי דבר ברור כמו שכתבתי שאין שום דבר טוב מן האדם רק מהשי"ת,"

"ואל יקשה לך אם כן אין האדם עושה כלום, תשובה על זה כי עיקר עבודת האדם הרצון שבו והאדם אשר כל מגמת רצונו לעובדו ית"ש השי"ת מושיע לו שיעשה מצות ומעשים טובים כראוי, וכל מה שהאדם עושה הוא כיון שהי' לו בו מעט יגיעה כחודו של מחט ועל ידי זה עזר לו השי"ת ופותח לו כפתחו של אולם עד שבא לידי מצוה, ועיקר הנטי' שבלב האדם, גם האדם עצמו אינו יכול להשיג מה ממנו ומה מהשי"ת ואני אומר לך בבירור זה שאין לך דבר אף הרהור בלי עזרת השי"ת וכמו שאמרו ז"ל אלמלא השי"ת עוזרו לא יכול לו וזה כלל הרבה דברים" עכ"ל"ק, ומבואר ממש כמו שנתבאר דכל מה שביד האדם הוא הרצון להטותו לטוב ועי"ז מוליכו השי"ת בדרך הישר.

ואולם זאת צריך למודעי מהו הגדר והבירור של רצון האדם לעבדו יתברך באמת, דהנה מצינו שישנם אצל כל אדם הרבה מאד רצונות, דלמשל כל אחד רוצה שיהא בריא וחיים טובים וממון הרבה ושיהא לו דירה נאה ומכונית וכדו' כמה וכמה רצונות שרוצה האדם, ויחד עם זה רוצה גם כן לעבוד את השי"ת, אך נקל להבין שישנם דרגות רבות ברצונות שרוצה האדם, ישנם דברים שהוא רוצה עד מאד בכל ליבו ונפשו ויש דברים שרוצה אותם אך אינם באותה דרגה של דברים אחרים שנפשו ממש תלויה בהם.

וכמו כן בענין הרצון לעבודת השי"ת לא כל רצון נחשב באמת לרצון אמיתי דלפעמים אפשר שחושב האדם שכבר יש לו רצון לעבוד השי"ת, אך הוא דמיון וטעות שלא כל דבר נחשב לרצון אמיתי וחזק, וכדי לזכות לרצון צריך שיהא רוצה האדם רוצה הדבר בכל ליבו ונפשו וישאף לעבוד את השי"ת בכל ליבו באמת ויעשה כל המאמצים לזכות לעבדו יתברך ובזה יוכח שאכן רצונו הוא באמת עד עמקי נשמתו, ומצינו אצל הצדיקים הקדושים זי"ע אשר בער ליבם להשי"ת ורצונם היה כל כך חזק יותר מרצונם לחיים ובחרו עבודת השי"ת יותר מחיים וזהו העבודה במסירות נפש, שענין מסירות נפש היינו שיותר יקר לו להאדם שיהא עובד אותו יתברך עוד יותר מחייו עצמם וזהו הדרגה הגבוהה של רצון חזק ואמיתי.

ובספר היהודי הקדוש [נא] מובא בשמו שאמר וזל"ק: "אמר אא"ז היהודי הקדוש זי"ע ועכ"י, שכמו שיש כור לכסף וכור לזהב, שעל ידם אפשר לבחון איכות החומר, כמה יש בו מן הזהב והכסף הטהור, וכמה מעורב בו מן הסיגים וכו'. כמו כן בעניני רוחניות ועבודת השם יתברך יש כור מבחן בכל דבר, שיכול אדם לבחון עצמו ומעמדו תמיד, אם עבודתו היא אמיתית ופנימית, או רק מן השפה ולחוץ ואין תוכו כבירו" עכ"ל"ק.

ובאם האדם רוצה לידע ולבחון עד כמה אמיתי ועמוק הוא רצונו בעבודת השי"ת יוכל לראות עד כמה הוא מתאמץ בעבודתו ואינו מרגיש בשום רעב ובצמא כאשר יבוא לעבדו יתברך וכאשר רואים לפעמים האדם שעסוק ברדיפת ממון וכדומה אשר יעבוד ולא ייגע ולא יעצור משום דבר מרוב חשקו לממון ותאוותיו וכדומה משום שהרצון אצלו לדברים אלו בוער בקרבו וזהו סימן למה שרוצה באמת.

וכמו שכתב בסה"ק באר מים חיים [פרשת וישלח] זול"ק: "ויאמר שכם אל אביה וגו' אמצא חן וגו'. כי לא היה ביכולתו להתאפק רגע והתחיל תיכף לדבר את אשר חשקה נפשו. ומזה מוסר השכל לכל בני עמינו עם ישראל שאנו מדמין בנפשינו שאנו רוצין לעבוד את שמו יתברך ואם נשאל את אחד מישראל האתה אוהב את שמו יתברך ישיב ודאי שאוהבו במסירת נפש ממש. והנך רואה כי לא כן הוא כי הנה שכם הלא בן מלך היה וגדל בתפנוקי מלכין וכאשר חפץ בבת יעקב לך ראה גודל החשק והתאוה והחפץ והרצון שהיה לו עד אשר לא היה יכול להתאפק על רגע והיה כמשתגע ממש ואמר אשר תאמרו אלי אתן הרבו עלי מאוד מוהר ומתן ואתנה כאשר תאמרו ולא עצרו ולא עיכבו שום דבר ואילו היה יכול לחתוך אבר וליתן להם עבודה היה נותן להם, ולך ראה מה היה בסוף כשצוהו למול והנה בן מלך מפונק וגדול בשנים ודאי שצער מופלג הוא לו כריתת המילה בבשרו, חוץ שבודאי הוא בזיון לו למול עבור נשיאת אשה וכל אלה לא שמע ולא הטו אוזן. מה כתיב (לקמן י"ט) ולא אחר הנער לעשות הדבר, עשהו בזריזות מופלג באהבה ושמחה רבה והכל להיותו חפץ בבת יעקב. ואם היינו רוצים כזה את עבודתו יתברך ואהבתו איזה דבר היה מעכב אותנו הלא היינו מדלגים על ההרים ממש כמשתגע לעבודתו יתברך ולא היינו שומעין לא גוף ולא אשה לא ממון ובנים כי היה נמוג לבבינו ממש קשורה וצמודה בחבלי עבותות אהבתו יתברך כאש להבה אכלה ממש. ובאמת כן מציינו בתנאים הראשונים שלא היו שומעין כלל עניני עולם הזה וכאשר אמרו חז"ל (עירובין כ"ב.) איכא קורמי באגמא וכו' ואמרו (שם נ"ד ע"ב) בר' אליעזר שהיה עוסק בתורה בשוק העליון של ציפורי וסדינו מוטלת בשוק התחתון ונאמר (משלי ה', י"ט) עליו באהבתה תשגה תמיד. כי היה באמת כמשתגע מרוב האהבה שבער בלבו שלא היה יודע כלל מה לעשות, אבל אנו שסוברין שאנו רוצין עבודתו יתברך שקר הוא וראיה מדברי עולם הזה שאנו רוצין אותם באמת כמה טרחות אנו טורחין וכמה יגיעות אנו יגיעין יומם ולילה להגיע אל טרף בתינו בכל לבבינו ונפשנו ומאודינו בכל כח שכלנו לחשוב מחשבות לעשות בכה או בכה, ואם היינו עושין בכזה עבודתו יתברך היינו מגיעין למדריגות נפלאות גדולות ורמות עד שהיה באמת נחת רוח לפניו. כי בעבודתו, המגיע בה ודאי טרחתו אינה לריק שהבא לטהר מסייעין אותו מן השמים (שבת ק"ד.) ובחפצי עולם הזה כל היום אנו יגיעין והכל אינו מספיק ותמיד אנו חסרין היום זה, ומחר זה:

אשר על כן כל בר ישראל יקח זאת על מוחו ושכלו ויסיר הפתיות והשטות מאתו ויתחיל לעבוד בעבודתו יתברך על כל פנים בשוה בעבודת עצמו בהבלי עולם הזה שאינם כדאים על אחת מני אלף וכו' עד אין שיעור נגד עבודתו יתברך ועל כל פנים יחצה ימיו ושנותיו שבחצי היום או חצי שבוע או חודש או שנה כל אחד לפי עסקו ומשאו ומתנו לעבוד בחצי ימיו עבודתו יתברך עבודה תמה בכל לב ונפש בחיות ושכל ולב ומוח במחשבה דיבור ומעשה ביראה ואהבה ושמחה ושלא יתערב בה שום דבר מחשבת חוץ כי אם בלב שלם ובדעה שלימה ומיושבת ברשפי אש שלהבת יה לדבק עצמו אליו יתברך על ידי התורה והתפילה ומצוותיו יתברך שכולם הם רצונו יתברך שהוא רצה שאנו נעשה ונקיים רמ"ח מצוות האמורין בתורה ושלא לעשות משס"ה לא תעשה האמורין בה והוא רצונו אחד כידוע" עכ"ל"ק.

ז

וכן כתב אא"ז בסה"ק תולדות אדם [פרשת אמור] זול"ק: "לרצונכם תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים. ולכאורה קשה, הוה ליה למימר תמים לאחר ובעזים, כי 'תמים' רצונו לומר בלא מום, ומוסב על הבהמה, ולמה סמך תמים לרצונכם. ועוד, הוה ליה למיכתב 'זכר תמים', כמו בכל מקום".

"ויש לומר, כי זה בלתי ספק, שכל איש שיש לו רצון שלם באמת, הן בתורה והן בתפלה, יכול לפעול ולהוליד כל טוב. ואם אינו פועל, מוכיח שאין הרצון בשלימות. כי העיקר הוא הרצון, כמוזכר בזוה"ק (זו"ח רות, פ.) שהעיקר היא הרעווא. ודוד המלך עליו השלום אמר (תהלים מ ט): לעשות רצונך אלהי חפצתי. וכשם שכשמים מחשבתו בתאוות הגשמיות, כגון: תאוות ממון - אינו חושב ומשגיח לשום דבר אחר, ואין שום דבר אחר מטרידו, ואין לו שום מניעה; וכן בכל התאוות. כן הוא הענין בעבודת השם, בין בתורה בין בתפלה, צריך להיות הרצון כל כך בשלימות, שלא יהיה ביכולת בשום דבר אחר להטרידו מן העבודה, וממילא יכול לפעול ולהוליד כל טוב. וכשהרצון הוא ח"ו להיפוך, פועל ומוליד במקום שאינו צריך. וכשמקיים 'לעשות רצונך אלהי חפצתי', והרצון הוא בשלימות, הוא נעשה בחינת זכר, שפועל ומוליד ומשפיע לכל חד כפום שיעוריה דיליה".

"וזהו לרצונכם תמים זכר, כי כשהרצון הוא תמים, בשלימות בלא מום, נעשה בחינת זכר, ומשפיע כל טוב. וזהו בבקר בכשבים ובעזים, היינו: צדיקים ובינונים ורשעים. כי 'בקר' מרומז לצדיקים, כאמור (משלי יד ד): 'ורב תבואות בכח שור'. 'וכשבים' הוא בינונים, כי 'כבש' הוא לשון כובש, שמכניע את עצמו וכובש יצרו. ו'עזים', ידוע שהוא בחינת רשעים, כי עז פנים וכו' (אבות ה כ). וכאשר יהיה הרצון בשלימות, בלא מום, נעשה בחינת זכר,

ויכול להשפיע כל טוב לבקר ולכשבים ולעזים; לכל חד כפום שיעוריה דיליה. והיינו דכתיב תמים זכר, ולא זכר תמים, כי תמים, קאי על לרצונכם, ולרצונכם קאי על העולה, כדכתיב לעיל מיניה (כב יח): לכל נדריהם ולכל נדבותם בין שאמר 'הרי עלי', בין שאמר 'הרי זו' צריך שיהיה הרצון בשלימות, בלי מום. כי עולה מכפר על הירהור הלב (ויק"ר ז ג), שהירהור מקלקל הרצון, ומזהיר הכתוב: לרצונכם תמים, שהרצון יהיה תמים, בשלימות, ויהיה בחינת זכר, וישפיע כל טוב לבקר ולכשבים ולעזים, לכל אחד כפי הדרגתו" עכ"ל"ק.

הרי מבואר מדברי קדשו שרצון אמיתי לטוב בודאי יביא תוצאות שיהא כפי רצונו, ובסה"ק חידושי הרי"ם [סוף פרשת נצבים] פי' הפסוק לא בשמים היא כו' וז"ל"ק: "לא בשמים היא לאמר כו'. כי למי שרוצה בכל לבו להתדבק בתורה שאף אם ה' בשמים ה' מחפש אחרי" כמ"ש רש"י ז"ל על מי יעלה לנו כו'. אליו היא קרוב באמת" עכ"ל"ק.

ונראה כוונתו הקדושה אפילו דברים שנראים לבני אדם בעולם הזה שהם כמו רחוקים בשמים ואין שייך להשגה וכח של בני אדם להשיג בעולם הזה, זה ג"כ ישיג אותם, והוא משום שמבואר שמי שרוצה באמת הרי משמים מוליכים אותו ומקבל כחות בלתי טבעיים וכחות שמיימים, ולכן יכול להשיג כל דבר אפילו שהוא בשמים.

וגם כידוע שיש לבני ישראל גם בעולם הזה כחות בבחינת "תנו עוז לאלקים" להשפיע כחות שמיימים בעולם הזה ואפילו לעולם הבא מה שאי אפשר להשפיע בשמים אפילו כשנמצאים בשמים, ובזה מובן מה שהיו צדיקים שזכו גם בעולם הזה להגיע לבחינה עליונה שבשמים כמלאכי השרת ואכמ"ל בזה יותר.

ומה שנוגע למעשה ממה שכתבנו שהרי היצר הרע משכנע את בני ישראל בזמנים הללו שהם עת רצון לתשובה וכו' הרי כבר נסית כמה פעמים ולא הצלחת וא"כ מה לך להתאמץ וכו', וכל זה הוא שקר וכזב שהרי אם רק נצליח שיהיה לנו רצון אמיתי לתשובה בלי כל ספק שנצליח לחזור בתשובה שלימה ובפרט כאמור כשהא בעתו ובזמנו בזמן שנקבל לתשובה ולקבוע בעצמנו קיום התורה והמצוות בשלימות אכ"ר.

ולהמתבאר מובן מאד מה שהובא שאין לך דבר העומד כנגד הרצון שממש אין דבר העומד כנגד הרצון שע"ז הרצון יכול להגיע למחוז חפצו אפילו שנראה רחוק מאד משום שכאשר הוא רוצה באמת הרי יוליכוהו משמים לכך וכמו שנתבאר.

הרי שהאדם צריך לברר בעצמו את רצונותיו שיהיו באמת לעבודתו לתברך ושהם יהיו העיקר אצלו ולא העניינים הגשמיים וכדומה, ובאמת עד כדי כך יש שלפעמים נופל האדם עד שכל רצונותיו ומאווייו כולם הם בעבור כבוד וממון רח"ל אשר הוא בחינת עבודה זרה ממש, שהרי מצינו בבית ראשון שהיה להם יצר הרע גדול של עבודה זרה עד שבבית שני ביטלו אותו היצר הרע כמבואר בגמרא יומא [סט:], אמנם לא נתבטל לגמרי היצר הרע של עבודה זרה, והוא נשאר בבחינה זו שמפתה אנשים שיהיו עובדים בכל ליבם את הממון והכבוד עד שנעשה אצלם בבחינת עבודה זרה רח"ל שהם קשורים בכל מורשי לבבם ונפשם בתאוות הממון והכבוד רח"ל.

ונמצא דהאדם צריך שיעבוד על עצמו ולהטות את לבבו שיהא כל רצונו וכל עיקר מגמתו וחפצו בעולם יהיה לעבודת את השי"ת ולעשות נחת רוח לפניו וזהו יהיה כל מגמתו וזהו כל עיקר עבודת האדם בעולמו כמו שנתבאר שיהא רוצה באמת לעבדו יתברך, ומתוך כך יזכה להגיע באמת לעבדו יתברך עבודה תמה ויתקיים בו בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו.

והראוני דברי הגמרא בתמורה [טז]. דאמרי' שם: "תנא הוא עתניאל הוא יעבץ ומה שמו יהודה אחי שמעון שמו עתניאל שענאו אל יעבץ שיעץ וריבץ תורה בישראל ומנלן שענאו אל דכתיב ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמור אם ברך תברכני והרבית את גבולי והיתה ידך (עמדי ועשה מרעתי) לבלתי עצבי ויבא אלהים את אשר שאל אם ברך תברכני בתורה והרבית את גבולי בתלמידים והיתה ידך עמדי שלא ישתכח תלמודי מלבי ועשה מרעתי שיזדמנו לי ריעים כמותי לבלתי עצבי שלא ישגבני יצה"ר מלשנות אם אתה עושה כן מוטב ואם לאו הריני הולך לנסיסי לשאול מיד ויבא אלהים את אשר שאל" ע"כ.

וברש"י שם כתב: "כיוצא בדבר אתה אומר שכל המוסר עצמו לחזר אחר תורה ממלאין לו שאלותיו" עכ"ל, והרי מוכח מזה כאמור דכאשר האדם רוצה עד מאד וכל מגמתו יהיו בעבור עשות רצון קונו הרי בודאי יתמלאו לו כל משאלותיו וכמו שנתבאר.

ובקיצור הדברים הוא כמו שנתבאר שהקב"ה נתן כח רצון בשליטת בני ישראל ואם יש לו רצון אמיתי לעבודת השי"ת בוא בודאי יבוא לתוצאות בעבודת השי"ת ובקיום התורה והמצוות כמו שהבאנו מדברי אא"ז הק' זיעוכ"י

בסה"ק תולדות אדם פר' אמור אך הרצון צריך שיהא אצלו לעיקר הרצון בחייו, כמו שרואים בני אדם שיש להם רצון לתאוות או לממון ועוד כאלו דברים כנ"ל מסה"ק באר מים חיים, שלא יגע ולא יפריע לו שום דבר בעולם כדי להשיג זאת.

ואם היה לבני ישראל אותו דרגת הרצון אין ספק שהיינו מגיעים בעבודת השי"ת וקיום התוה"מ לדרגות עצומות, אבל כמו שנתבאר צריך שיהא הרצון היסודי והעיקרי בחייהם ולא שהוא ח"ו בדרגה שניה או שלישית ח"ו מהרצון העיקרי ויהי רצון שנזכה לזה אכ"ר.

ואפשר שמה שאנו מאחלים "יהי רצון" הכוונה הכוונה המונחת בזה שיהיה לנו זה להרצון העיקרי וכו', ואז נזכה לבחינה מה שנתבאר שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו וזאת כאשר זהו מטרת חייו.

ח

ובזה נבוא לבאר דברי אאמו"ר זי"ע על הפסוק והיה כי תבוא אל הארץ דהיינו כאשר זוכה איש ישראל לבוא אל הרצון אזי הוא גורם שמחה גדולה עד מאד אצל השי"ת.

והענין בזה הוא משום שהשי"ת רוצה עד מאד להיטיב להאדם אך כאשר האדם מעורר את הרצון בעצמו הרי הוא גורם בזה שהשי"ת יכול להשפיע עליו דמוכרח שיהא אתערותא דלתתא בכדי לזכות שהשי"ת ישפיע עלינו ממרום כל הטובות ברוחניות ובגשמיות וכאשר האדם מעורר בעצמו הרצון לעבדו יתברך הרי בזה הוא גורם שיהא השי"ת יכול להשפיע עלינו השפעות גדולות ועצומות, וגם איתא דרצון הוא אותיות "צנור" כמו שכתב בסה"ק תפארת שלמה [פרשת ראה] וזל"ק: "ת"ח מרבים שלום בעולם. שלום הוא מדת היסוד כמ"ש (שבת קנב, א) משים שלום בבית. היינו הת"ח מרבים השפעות טובות לישראל. כמ"ש במ"א משה בגימט' רצון אותיות צנור. כי מחמת שלימות הרצון לעבוד השי"ת הי' ביכולתו להוריד השפע לבני"י עכ"ל"ק.

וכבר כתב בסה"ק תולדות יצחק להרה"ק מנעשכ"ז זצוקללה"ה [לחג השבועות דף ד] וזל"ק: "דהנה ידוע (קידושין לט ע"ב) ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא. רצה לומר שבכל עולם העשייה אי אפשר לשלם אפילו שכר מצוה אחת, הגם שכתוב בתורה כמה פעמים שכר מצוה בהאי עלמא, כגון ונתתי עשב בשדך (דברים יא טו) וכדומה. אמנם ידוע שכשאדם עושה מצות ומעשים טובים פועל שמחה בכל העולמות ומייחד יחודים, ושכר פעולה זאת מקבל בהאי עלמא" עכ"ל"ק.

וביאור דבריו הקדושים הוא משום שעל כל מעשה שעושה האדם אף מעשים טובים ומצוות שעושה הרי אין מגיע לו כלום בעבורו וכמו שנתבאר לעיל מהמדרש שאמר הקב"ה איני חייב לבריות כלום ומשו"ה שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אמנם כאשר האדם שמח ורוצה בעבודתו ומייחד כל נפשו ורצונו בעבור השי"ת אשר הרצון זהו הדבר שביד ובחירת האדם עבור זה מקבל שכר מאת השי"ת אף בהאי עלמא.

וראה מה שכתב בסה"ק ערבי נחל [מקץ] וזל"ק: "וכן הוא בפרטות באנשים פרטיים אם יתחברו ב' אנשים באהבה אמיתית בלב שלם שכל אחד ייטיב להשני ויהיה כ"כ האהבה ביניהם עד שכל אחד מהם לא יחשוב טובת עצמו רק ישים כל מגמותיו אל טובת ותועלת חברו אזי ממשיכים הנהגה זו על עצמם מהש"י שכביכול יפנה מכל עסקיו ויחשוב רק להיטיב לאלו האנשים, כי נודע משארז"ל ה' צלך שכל מה שהאדם מתנהג כך ממשיך על עצמו מהש"י. משא"כ אנשים שאין ביניהם אהבה גמורה אע"פ שגם שנאה אין ביניהם מ"מ כיון שכל אחד אינו חושב רק עניני עצמו ואינו נותן לב לטובת חברו כך הש"י אינו חושב ח"ו בטובתם, ולכן בכל עת צרה שיש ח"ו על האדם טוב לו שיתחבר באהבה גמורה עם ריע א' או יותר אי חברי דאיוב ועי"ז יחשוב הקב"ה לטובתם כאמור וינצל" עכ"ל"ק, וזהו כאמור שכאשר האדם רוצה להיטיב וכל מגמתו הוא לעשות טוב בעולם הרי בזה גורם שהשי"ת יכול להשפיע רב טוב בעולם.

ואם בני ישראל זוכים לקיים כאמור את עיקר רצונם בחיים והוא מטרת חייהם הרי הוא משפיע להם שמחה גדולה וק"ל זאת, ובשמחתם האמיתית גורמים שמחה נשגבה להשי"ת, ובפרט בעקבתא דמשיחא שכל כך יקר להגיע לזאת שהרי רצון כל העולם לתאוות וטומאות.

ובשמחת השי"ת ואהבתו לבני ישראל מגיע לבחינה על כל פשעים תכסה אהבה וגם גורמים בני ישראל על ידי זה שהוא לפנים משורת הדין והקב"ה יכול להשפיע עליהם לפנים משורת הדין שאף ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא מכל מקום ע"י הרצון האמיתי זוכים אף בעולם הזה כמו שנתבאר, וגם הקב"ה יכול להשפיע מבחינת האוצר הגדול של מתנת חינוך ואכמ"ל יותר.

וזהו השמחה אשר נגרם להשי"ת כאשר איש ישראל כל רצונו ומגמתו הוא לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם אשר בזה גורם שיוכל השי"ת להשפיע בהאי עלמא כל הטוב ברוחניות ובגשמיות.

יעזור השי"ת שנזכה לרצון אמיתי לעבדו בלבב שלם באמת ועי"ז ישפיע עלינו השי"ת השפעות גדולות ונזכה לכתובה וחתומה טובה ולביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי יום רביעי למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com